



## **Retningslinjer om ansvarlig indretning af liberale serviceerhverv med henblik på en ansvarlig genåbning af Danmark i lyset af udbruddet af COVID-19**

COVID-19 har alvorlige konsekvenser for danskernes hverdagsliv, for dansk erhvervsliv og for danske arbejdspladser. Regeringen har taget mange og vidtgående initiativer for at afbøde konsekvenserne af udbruddet. Danskerne og dansk erhvervsliv har fulgt myndighedernes anvisninger, og initiativerne har indtil videre haft den ønskede effekt.

Disse retningslinjer vedrører genåbningen af liberale serviceerhverv, der ved bekendtgørelse har skulle holde deres lokaler lukket, herunder tatovør-, piercing-, spa, kropspleje-, skønheds- og massageklinikker, frisører og øvrige lokaler, hvor der leveres tjenesteydelser, som efter deres karakter indebærer tæt fysisk kontakt til kunder og solarier. Ligesom retningslinjerne også vedrører for praktisk køreundervisning i skolevogne, der også har være lukket ved bekendtgørelse.

Forudsætningen for genåbningen af Danmark er, at danskerne fortsat efterlever sundhedsmyndighedernes anbefalinger for at undgå smittespredning. Her har arbejdsgiverne inden for de liberale serviceerhverv et stort ansvar ift. at sikre, at der på de pågældende arbejdspladser er taget initiativer til at sikre, at smittespredningen minimeres, og at behovet for god afstand mellem mennesker og fortsat skærpet fokus på hygiejne respekteres.

De liberale serviceerhverv har fra den 20. april 2020 igen kunne åbne deres virksomheder for kunder. En væsentlig forudsætning er i den forbindelse, at arbejdspladser og lokaler indrettes på en sådan måde, at risikoen for smittespredning minimeres. Dette er særligt relevant i en række liberale serviceerhverv, hvor der i en normalsituation ikke kan være den anbefalede afstand mellem udbyder og kunde som følge af ydelsens karakter. Et første skridt bør derfor være at indrette arbejdspladserne og lokalerne forsvarligt og sikre, at den nødvendige kontakt til kunder kan ske på en måde, som minimerer risikoen for smittespredning. Først herefter kan der arbejdes med en genåbning af virksomheden for kunder.

Retningslinjerne er vejledende i forhold til, hvordan virksomhederne kan foretage en ansvarlig indretning i lyset af udbruddet af COVID-19, og ændrer ikke på virksomhedernes forpligtelser som de er beskrevet i gældende lovgivning, herunder fx forsamlingsforbuddet og de gældende krav til lokaler, hvortil offentligheden har adgang (jf. gældende bekendtgørelse på tidspunktet for genåbning.).

Sundhedsmyndighedernes anbefalinger samt nedenstående hensyn følges med henblik på både at mindske risikoen for smittespredning og samtidig skabe tryghed for kunder og medarbejdere. Arbejdstilsynet vejleder endvidere virksomhederne.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger om forebyggelse af smittespredning omfatter blandt andet håndhygiejne, kontaktpunkter, hostetikette, fysisk afstand og reduceret kontakt og barrierer. Anbefalingerne ligger til grund for retningslinjerne for ansvarlig indretning af liberale serviceerhverv. Ændringer i Sundhedsstyrelsens anbefalinger om forebyggelse af smittespredning i forbindelse med COVID-19 vil kunne indebære ændringer i retningslinjerne nedenfor.

#### *Tilrettelæggelse af arbejdet*

- Arbejdet bør tilrettelægges, så det er muligt at have forskudte/udvidede åbnings- og mødetider for at undgå, at for mange ansatte er på arbejde på samme tid, og af hensyn til at nedsætte kundetætheden. Arbejdstiden skal i øvrigt tilrettelægges inden for rammerne af relevant lovgivning, kollektive overenskomster mv.
- Arbejdspladsen bør gennemgå sine processer for arbejdspladsens specifikke kundeydelser, så man mindsker tiden med tæt kontakt mellem medarbejder og kunde.
- For personer, der har øget risiko, fx gravide, anbefales det, at ledelsen i dialog med den enkelte medarbejder laver en konkret og individuel vurdering med afsæt i Sundhedsstyrelsens retningslinjer på området.
- Arbejdsgiverne opfordres til så vidt muligt at inddrage medarbejderne i planlægningen af de konkrete tiltag. Arbejdsgiveren skal som led i samarbejde om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen inddrage medarbejdere i planlægningen af tiltag med betydning herfor. Hvor der findes en arbejdsmiljøorganisation, skal det ske med inddragelse af denne.

#### *Indretning af arbejdspladsen*

- Lokaler indrettes, så smittefare minimeres, og der kan holdes afstand mellem medarbejderne og mellem kunderne, fx ved at sprede medarbejderne og kunderne over flere lokaler, arbejde i skiftehold mv. Der bør som minimum være 1 meters afstand mellem kundernes placering. Der bør dog holdes mindst 2 meters afstand i situationer, hvor der kan være øget risiko for dråbesmitte, eller hvor et forsigtighedsprincip tilsiger et særligt hensyn, fx hvis kunden har øget risiko.
- Eventuelle venteværelser eller lignende bør lukkes eller indrettes, så det er muligt at holde minimum 1 meters afstand. Magasiner/blade, legetøj og lignende fjernes.
- For praktisk køreundervisning bør der ikke være mere end én elev og én kørelærer pr. skolevogn.
- Eventuelle køkkener, frokoststuer eller kantiner bør indrettes hensigtsmæssigt, herunder sikring af tilstrækkelig afstand mellem borde i spiseafdeling og afstandsmarkering ved betalingsstationer. Indretningen skal tage højde for, at der ikke opstår kødannelse.
- Ved buffetservering skal der være særlig fokus på kontaktflader, herunder om der med fordel kan anvendes personlige redskaber, engangsredskaber eller portionsskåle ved selvservering.

### *Adfærd og hygiejne*

- Alle medarbejdere skal oplyses om og overholde Sundhedsstyrelsens anbefalinger om god hygiejne og hensigtsmæssig adfærd.
- Alle medarbejderne vasker hænder grundigt før og efter hver kunde, foruden på øvrige almene håndvasketidspunkter.
- Kunder bør så vidt muligt vaske hænder eller bruge håndsprit (70-85% alkohol), inden de betjenes.
- Der skal så vidt muligt være vand og flydende sæbe eller håndsprit (70-85% alkohol) tilgængeligt for alle ansatte og kunder. Der bør ikke være fælles håndklæder.
- Vasketøj, som for eksempel håndklæder, vaskes ved 60 grader.
- De ansatte bør, hvor muligt, anvende redskaber, der er forbeholdt den enkelte medarbejder, og arbejdspladsen bør have en plan for rengøring og desinfektion af fællesredskaber.
- Der bør ske en grundig rengøring af redskaber, der har været i kontakt med kunden efter hver endt behandling.
- Virksomheden bør sikre grundig rengøring af fælles kontaktpunkter, og bør udarbejde en plan for rengøring og desinfektion (efter en konkret vurdering) af kontaktpunkter, herunder med særligt fokus på håndtag, gelændre, lyskontakter, bordoverflader, behandlingsrum, kasseapparater, dankortterminaler, computere og tablets, som hyppigt berøres af mange.
- Toiletter (både kunde- og medarbejdertoiletter) rengøres grundigt (efter en konkret vurdering), alle overflader afvaskes og kontaktpunkter desinficeres. Der skal være vand og flydende sæbe til rådighed. Der bør ikke være fælles håndklæder.
- Der sikres rengøring af den enkelte arbejdsstation, når en medarbejder/kunde forlader arbejdsstationen, og en anden medarbejder/kunde skal overtage denne.
- I forbindelse med praktisk køreundervisning, bør de anvendte køretøjer, herunder køretøjer på lukkede pladser, rengøres grundigt hver gang et køretøj overdrages til en anden underviser eller elev.

### *Håndtering af sygdom og symptomer*

- Ansatte bør ikke møde på arbejde, hvis de har milde symptomer, der kan tyde på COVID-19. Ansatte må efter et sygdomsforløb først møde på arbejde igen 48 timer efter symptomer er ophørt.
- Ansatte, hvis familie har symptomer eller er smittede, anbefales at følge Sundhedsstyrelsens retningslinjer for ”nære kontakter”.

### *Informationsindsats*

- Der opsættes informationsmateriale om, at personer, der har symptomer på COVID-19, bør isolere sig i hjemmet, og god hygiejne og hensigtsmæssigt adfærd i det offentlige rum.

I det omfang det er muligt, anbefales de liberale serviceerhverv endvidere at overveje:

- At alle indledende samtaler, kontakter m.v. foretages på afstand, og den uundgåelige tætte kontakt reduceres i tid og omfang, samt afbrydes når der ikke længere er behov.
- At hvor tæt kontakt er uundgåelig, skal særligt længerevarende ansigt-til-ansigt kontakt undgås. Det kan f.eks. ske ved at tatovøren, der skal skuldertatovere, beder personen vende ansigtet bort og man kan sidde forskudt. Hos f.eks. frisører eller massører kan man bede kunden vende hovedet nedad på briks eller udføre hårklipping fra kundens ryg.
- I situationer, hvor ansigt-til-ansigt kontakt indenfor 1 meter ikke kan undgås, kan opsætte en fysisk barriere mellem personale og kunde/klient. Hvor muligt kan dette være en skærm af plastic eller glas, fx ved en betalingsdisk eller hvor der skal gives tæt kundevejledning. Hvor det ikke er muligt, fx ved kosmetisk behandling i ansigtet, kan personalet evt. anvende et ansigtsdækkende visir. Dette kan især overvejes ved ansigt-til-ansigt kontakt af over 15 minutters varighed, som f.eks. ved udførelse af ansigtsbehandlinger, eller hvor opgavevaretagelsen indebærer korterevarende ansigt-til-ansigt kontakt med mange forskellige personer på en arbejdsdag, som f.eks. ved blodprøvetagningsambulatorium.
- Opfordring til kunder om at møde op alene.
- Skiltning med max antal kunder i lokalerne.
- Afstandsmarkeringer i lokalerne på gulvet.
- Opfordring til kunderne om at benytte hele åbningstiden, så kunderne spredes.

Virksomhederne opfordres til at planlægge, hvordan de vil håndtere en genåbning af virksomheden for kunder og ansatte med udgangspunkt i ovenstående hensyn og sundhedsmyndighedernes retningslinjer.

Arbejdstilsynet og Styrelsen for Patientsikkerhed vil løbende vejlede og kommunikere om den faktiske udmøntning af ovenstående retningslinjer.

Arbejdstilsynet og Styrelsen for Patientsikkerhed vil løbende identificere og kommunikere om cases og best practices, som kan gøre retningslinjerne så praktisk anvendelige som muligt.

Ovenstående tiltag realiseres fra d. 14. maj 2020.

#### **Yderligere information**

Som virksomhed kan du også kontakte hotlinen for virksomheder på 7220 0034, der kan henvise til rette myndighed. Se også [virksomhedsguiden.dk](https://www.virksomhedsguiden.dk)

Find Arbejdstilsynets informationsmateriale [her](#)

Find Sundhedsstyrelsens anbefalinger [her](#)

Kontakt Arbejdstilsynet for yderligere vejledning om en generel forsvarlig indretning af arbejdspladsen på: 7012 1288.

Kontakt den myndighedsfælles hotline på 7020 0233 angående generel information om myndighedernes anbefalinger og retningslinjer om COVID-19. Se også [coronasmitte.dk](https://coronasmitte.dk)